

Marko Sosič
KI OD DALEČ PRIHAJAŠ
V MOJO BLIŽINO

Rozaliji in Francu

Začenjam to svojo zgodbo kar tako, brez koristi zase in za druge, iz potrebe, ki je močnejša od koristi in pameti, da ostane moj zapis o meni, zapisano trpljenje pogovora s seboj, v daljnem upanju, da se pokaže kakšen izhod, ko bo račun sestavljen, če bo sestavljen, ko pustim sled črnila na tem papirju, ki čaka kakor izzivanje. Ne vem, kaj bo zapisano, vendar bo v pentljah besed ostalo nekaj tistega, kar je bilo v meni, in se ne bo več izgubljalo v kolobarjih megle, kakor da sploh ni bilo, ali da ne vem, kaj je bilo. Tako bom lahko videl sebe, karkrššen postajam, to čudo, ki ga ne poznam, a se mi zdi, da je čudež, ker nisem bil zmeraj tisto, kar sem zdaj ...

Meša Selimović, Derviš in smrt

Sijaj dneva

1.

Ivan, zaslišim svoje ime. Ozrem se.

Vidim polja in travnata pobočja, gorovja in doline. Pokrajine se prekrivajo pred mojimi očmi, kakor prozorne razglednice, ki gorijo od sonca. Slišim pesem, ki odzvanja v meni, mehka in svetla, ne razločim besed, iz katerih je stkana. S kančkom zavesti sem buden, a ne docela zbujen, da bi se iztrgal iz svojih sanj, ki me znova potegnejo vase.

Ivan, znova zaslišim svoje ime.

Zagledam polje z žitom, ki raste visoko v sinjino neba. Ob polju prašni klanec, na vrhu klanca staro zapuščeno poslopje, manjša kmetija, morda zapuščena podeželska cerkev, ne vem. Pogled drsi vzdolž prašne klančine, ki se v soncu blešči, da me v očeh zaskeli od svetlobe. Pogled se poleže na pročelje starega poslopja. Roka se oprime kljuke na vratih in jo potisne navzdol. Roka je umazana. Kakor od zemlje ali premoga. Vrata so zaprta. Pogled drsi ob kamnitem zidu, ob plevelu, ki raste ob njem, dvigne se do majhnega priprtega okna in se zmuzne v notranjost poslopja. Oči se prilagajajo temi. V notranjosti sivi, prazni zidovi. Pogled se znova preusmeri v zunanost, oči se prilagajajo svetlobi. Pogled drsi nazaj, ob zidu in plevelu, vse do glavnih vrat, ki so iznenada na stežaj odprta. V notranjosti je tema, pogled zleze vanjo in oči se prilagodijo redki svetlobi. Roka se dvigne pred oči, ni več umazana od zemlje in premoga. Moja je, vidim zlat poročni prstan na njej. Roka se dotakne sivega ometa in globoko zapraska po njem. Nohti na prstih pokajo in krvavijo. Omet pada na kamnita tla in odzvanja, kakor da je kovinski. Nohti praskajo in krvavijo. Pod ometom se zablešči košček barve. Kakor da je pod njim podoba. Nohti še bolj

zapraskajo po peščeni zidni površini. Pogled se zasuče proti vratom, ki se zapirajo. Skozi režo med vrati oči še ujamejo košček klanca, prah, ki ga veter dviguje v zrak, in delček oblakov, ki so temni od dežja. Slišim pesem, ki odzvanja v moji glavi, kakor da je v zadnjem trenutku prihitela z žitnega polja in se skozi režo na vratih zmuznila v notranjost, vse do mene. Ne razločim besed, iz katerih je stkana. Občutek imam, da se za mojim hrbtom nekdo sklanja k meni. Ozrem se.

Ivan! znova slišim svoje ime.

Prepoznam Sonjin glas, ki se zaplete v ostanke mojih sanj in pade v mojo zavest, kakor v votlino, ki jo čutim pod čelom in v kateri se že nekaj dni zapored kopicijo razcefrane podobe, ki jih ne morem razvozlati in ki vzbujajo v meni nenavaden nemir.

Ivan! me spet pokliče Sonja.

Zdaj je njen glas mehkejši, kakor da počasi leze iz moje votline navzgor, v svetlo pomladno jutro, ki je pred mojimi očmi. Pomislim, da je Sonja ta trenutek na hodniku in da me skozi režo na priprtih vratih vidi, kako ležim v postelji. Z njenimi očmi zagledam svojo glavo, ki je udrta v blazino, vidim, kako se ozrem proti oknu, proti svetlobi, ki pada na široke zelene liste divjega kostanja zunaj na dvorišču pred mestno stanovanjsko hišo, v kateri živiva z najino hčerko Biserko. Vidim, kako z mislijo drsim navzdol po njegovem deblu, vse do dvorišča, in spet navzgor, vse do svetlozelene krošnje, ki se razteza nad strešno teraso, na kateri se suši perilo.

Ko bi splezal na vrh kostanjeve krošnje, bi videl morje, pomislim. Kakor nekdanj, ko sem živel z očetom in materjo. Onadva še vedno vidita jezik morja. Vidim ju zdaj, ko ležim v svoji postelji, v okenskem okvirju, ki je pred menoj, ju vidim, kako sedita pri mizi v svoji kuhinji. Vidim

njuni ostareli glavi, kako gledata proti vratom, ki vodijo na majhen balkon, od koder je med stanovanjskimi hišami videti delček morja.

Tudi če ne boš videl morja, reče oče takrat, ne da bi me pogledal, zato sem ti pa kupil stanovanje skoraj v središču mesta, táko, kakor se spodobi zate, profesorja na liceju, reče, ne da bi odvrnil pogled z balkona.

Ivan! znova slišim Sonjin glas.

Mislim, da še vedno stoji za priprtimi vrati in da me skozi režo na vratih vidi, ko zdaj ležim, pokrit z rjuho do vratu, zazrt proti oknu, ki je svetlo od jutra.

Odgrnem rjuho s svojega golega telesa, nataknem usnjene copate in stopim proti omari, da vzamem hlače in srajco, ki visita v njej.

Na poti do omare se sunkovito ozrem proti vratom spalnice in na njih zagledam ostanke svojih sanj, ki so nenadoma zgrnili nanje. Znova slišim pesem, ki mi odzvanja v glavi, mehka in svetla. Vidim delček zidu, svojo roko, ki praska z nohti po peščeni površini, da se pesek usipa v drobcih na tla in odzvanja, kakor da je iz kovine. Odvrnem pogled od njih.

Odprem omaro, vzamem hlače in srajco ter se oblečem.

Znova se ozrem proti priprtim vratom spalnice. Ne slišim več pesmi, ne vidim več ostankov svojih sanj, temveč cesto, ki pelje navzgor. Poznam jo in vem, da je resnična. Po njej pridem do liceja, kjer poučujem naravoslovje ali prirodopis, kot pravijo na liceju, po njej pridem do hodnika, ki pelje do učilnice, v kateri me čakajo dijaki. Vidim jih, kakor bi ta trenutek stali zgneteni na vratih spalnice in me gledali, mirni in tihi.

Približam se vratom in jih s sunkovitim zamahom povlečem k sebi. Nikogar ni za njimi. Samo široka predsoba je pred menoj. V njej stoji na zid pritrjen lesen obešalnik

z ogledalom. V njegovi bližini vrata: vhod v stanovanje, vrata, ki peljejo v kuhinjo, Biserkino sobo, dnevno sobo, delovno sobo, kopalnico in sobico ob vhodu, v kateri je omarica za čevlje, kjer ležijo stari časopisi in kjer je spravljeno oprano perilo, ki ga bo Ida zlikala, ko bo prišla popraviti stanovanje.

Stopim v kuhinjo, svetlo od sonca, ki z balkona prihaja skozi zastekljena vrata skupaj z redkimi zvoki mesta. Ob mizi sedita, obe svetli od sonca, od svojih oči in las. Med njima je steklena vaza z rumenimi tulipani. Sonja vzame košček sira, ki leži na krožniku, Biserka maže marmelado na rezino kruha.

Dobro jutro, rečem svoji ženi in hčerki z nasmeškom, ki se prebije skozi moje misli in nemir.

Dobro jutro, odgovorita s smehljajem, ki se z lahkoto zariše na njenem obrazu.

Stopim do Sonje, nalahko ji poljubim ustnice, ki so mehke, sklonim se do Biserke, ji poljubim lice in se usedem k mizi. Sonja natoči kavo v skodelico, ki je pred menoj. Pogledam Biserko. Vem, da bo danes izprašana iz zemljepisa.

Si se pripravila? jo vprašam.

Sem, odgovori in me pogleda s svojimi svetlimi očmi. Pod njeno spodnjo ustnico leži drobtinica kruha.

Katera reka teče skozi Dunaj?

Donava, reče.

Kateri je najvišji vrh v Alpah?

Mont Blanc.

Katera je največja nižina v naši deželi?

Furlanska, reče in se mi nasmehne.

Bravo, rečem, ji z roko odstranim drobtinico kruha izpod ustnice in spijem požirek kave.

Ne boš nič jedel? reče Sonja.

Bom kasneje, danes imam šele peto uro, je še čas, rečem. Kaj naj rečem Nevi in Petru za sobotno kosilo? vpraša Sonja in dvigne pogled. Njene svetle oči so mirne.

Naj prideta, rečem in stegnem roko proti Biserki, da bi jo za korajžo potprepljal po ramenu, a je že pokonci, je že skoraj na hodniku pri obešalniku, pod katerim stoji njen nahrbtnik, se že gleda v ogledalo.

Bom poklicala Ido, da počisti stanovanje, reče Sonja, medtem ko opazujem Biserko, ki se odpravlja. Mislim, da se te dni pripelje znova v Trst, jo bom poklicala, bom preverila, če lahko pride, reče.

Prav, ji odvrnem in še vedno gledam Biserko, ki se odpravlja. Njeno telo se spreminja, pomislim, pri trinajstih letih je že skoraj odrasla, pomislim in opazim drobne prsi, ki rahlo napenjajo bluzo, na katero zdaj oblači pomladni jopič.

Se vidimo popoldne, reče Biserka in nama pomaha proti kuhinji.

Poljubček, reče Sonja. Biserka pride znova v kuhinjo, se skloni k Sonji, jo poljubi na lice, se skloni k meni in me poljubi na lice.

Adijo, reče in gre skozi vrata.

Pomislim, da so Biserki odveč ti poljubi, ki jih vse bolj cmoka na najina lica. Slišim vhodna vrata, ki se zaprejo za njo.

Vstanem od mize in stopim na balkon, da ji pomaham na cesto, kakor vsako jutro, zdaj, ko je pomlad.

Za svojim hrbtom slišim, da se Sonja premakne od mize, slišim, da vzame stekleno vazo s tulipani, katerim bo, kakor vselej ob tej uri, zamenjala vodo. Medtem ko slišim, kako iz vaze zlije staro vodo v kuhinjski umivalnik in kako natoči vanjo svežo, v svojih mislih zaslišim njene besede, ki jih izgovori nekje v mojem spominu. Ne vem

ne komu ne kdaj. *Zdaj je vse kot nekoč, vse pozabljeno. Vse, kar je bilo hudega z njim, je za nami, na liceju ga spoštujejo*, reče in njene besede nenadoma utihnejo v meni, kakor da jih rahli udarec steklene vaze ob rob umivalnika nenadoma prekine.

Spodaj zagledam Biserko in ji pomaham. Odzdravi mi. Vidim jo, kako odhaja navzdol proti mestu.

Ozrem se proti notranjosti in Sonji, ki je ravnokar položila na mizo vazo s svežo vodo in tulipani. Približam se ji, jo objamem okrog pasu in jo stisnem k sebi.

Kako si spal nocoj?

Sanjal sem, rečem in se ji nasmehnem.

Res, kaj pa?

Sanjal sem pokrajine in žitno polje, sanjal sem zid, z lastnimi rokami sem praskal po njem, da so mi nohti pokali in krvaveli, rečem igrivo.

Sonja se zadržano nasmehne.

Slišal sem pesem in praskal po zidu, vem, da sem bil jaz, vem, da je bila moja tista roka, ki je praskala po njem, ker je bil na njej prstan, rečem.

Res? Pokaži! reče Sonja in se iskreno vzradosti. Vzame mojo roko, na kateri je prstan, jo dvigne do svojih ust in jo poljubi.

In potem? reče.

Potem sem čutil, kakor da se nekdo sklanja k meni. Si bila ti? rečem, približam obraz k njej in jo poljubim na usta, ki so mehka. Kakor pred dnevi, ko sva se ljubila, ko Biserke ni bilo doma.

Ne utegnem zdaj, reče in se mehko izvije iz mojega objema. Preobleči se moram, reče. Ko bi ne morala v pisarno, bi bilo vse drugače, reče z nasmeškom v očeh, se oddalji od mene in gre proti kopalnici.

Sicer so pa tvoje sanje precej nenavadne, zakliče iz kopalnice, upam, da te ne vznemirjajo preveč, reče še glasneje, ko spusti vodo v umivalnik, in zdi se mi, kakor da se je dotaknila moje resnice. Pretvarjam se, da je ne slišim, in v mislih jo zagledam, kako sedi v svoji pisarni pri notarju, kako sedi pri svoji pisalni mizi, vzravnan, v tenkem krilu, ki ga je dvignila nad kolena, kako zлага papirje in jih spravljaja v fascikle, kako pripravlja nove in se potem ozre proti vratom, za katerimi je notar, ki jih bo podpisal.

Stopim iz kuhinje v predsobo. Vrata kopalnice so pripravljena. Skozi režo vidim njeno golo telo, ki je sklonjeno nad umivalnikom. Delček njenih prsi vidim, oblino njene riti.

Po službi se dobiva z Nevo, da se med drugim pogovori o počitnicah, reče v brisačo, s katero si zdaj suši obraz, se spomniš?

Ja! rečem in zazdi se mi, kakor bi njeno telo nenadoma prerasla trava, ki jo veter zamaje, ko skozi odprto okno zapiha v kopalnico.

Sonja stopi gola iz kopalnice in gre v spalnico, kjer bo v omari izbrala obleko.

Kakor vsako jutro.

Stojim v predsobi blizu obešalnika in pomislim, kako se bosta z Nevo natančno pogovorili o počitnicah, da ne bo ostalo odprtih vprašanj, da bosta izbrali ponudbo, ki pokrije vse usluge, tudi najmanjše drobnarije, od napitnin in pijač pod sončnikom.

Kakor vsako leto.

Ozrem se proti spalnici. Zagledam jo, kako si obleče hlače, bluzo in jopič, ki se zdi, kakor bi tkanina ob njenih bokih zavalovala v zraku. Vidim, kako v predsobi stopi mimo mene, se mi igrivo izogne, kako gre v sobico ob vhodu, kjer si obuje čevlje z visoko peto, vidim, kako

vzame torbico ob obešalniku, in zagledam njen obraz, ki se mi naglo približuje. Poljubi me in potem prestopi prag.

Ne pozabi kupiti časopisa, ko greš v službo, še reče, veš, da ga zvečer v postelji rada prelistam, in pazi na sanje, še reče ter izgine za vrati.

V svojih mislih jo spremljam navzdol po stopnišču, vse do dvorišča, v njen velik, bel avto, s katerim se bo pripeljala v podzemno garažo pri notarjevi pisarni, in vidim, da sem takrat ob njej, da slečem bluzo z njenega telesa in jo poljubim na prsi.

Grem v kopalnico, spustim vodo v umivalnik, jo zajamem v roke in si z njo osvežim misli in obraz.

2.

Na dvorišču se ozrem v divji kostanj. Na temnem deblu drevesa, kakor bi se pogledal v ogledalo ob obešalniku, pred katerim sem stal še malo prej, opazim, da nosim svetle hlače in svetlo srajco, čez katero sem oblekel temno-rjavi suknjič, in da so moji svetli lasje počesani. Kakor da sem zdaj nenadoma tu in se v resnici nisem spustil po stopnišču iz četrtega nadstropja. Kakor da nisem ozavestil tega trenutka.

V mislih poskusim zapolniti svojo drobno vrzel, medtem ko se ozrem še višje v krošnjo visokega drevesa. Ta je vsa zelena od pomladi, vsa svetla od cvetov, ki se bodo razprli in bodo nanje priletele čebele. V zavest se iznenada zablešči moja postava, kakor da nenadoma zasiije med vejami in širokimi zelenimi listi. Od obešalnika in ogledala stopim k vhodnim vratom, v ključavnico porinem ključ, zaklenem stanovanje in se naglo spustim po stopnišču, vse do težkih vhodnih vrat, skozi katera pridem na dvorišče.

Vdihnem zrak, ki je svež.

Res nenavadno, da me gospa Serra danes ni nagovorila na stopnišču, pomislim. Da je morda ni bilo doma? Saj je vedno zaprta v stanovanju. Sicer pa verjetno ni bilo nikogar od stanovalcev, ali kaj? Nobenih glasov ni bilo slišati, nikakršnih zvokov za njihovimi vrati in zidovi. Niti sin gospe Serra, niti Robertino se ni oglasil. Včasih zakriči od žalosti in veselja, ki ju ne razloči, kakor pravi njegova mati, in o katerem se govori, da je nadlegoval deklico iz sosednje stanovanjske hiše. Ne verjamem tem govoricam, kajti ko se Robertino včasih pokaže na vratih svojega stanovanja, je tudi z Biserko vedno spoštljiv, če že ne sramežljiv. Nenavadno, da nisem nikogar srečal.

Zagledam jato ptic, ki poleti okrog krošnje in si potem v njej odpočije. Niti malih hčerk gospe Ines ni bilo slišati. Vsako jutro ju slišim, kako se veselita, ko ju gospa Ines pelje v vrtec. Finančnega stražnika in njegove žene tudi ni bilo slišati. In gospod Bruno, ki redno zaliva rastline na stopnišču? Tudi mlajše žene, katere mož prodaja ribiško opremo, ni bilo.

Kakor da se je hiša danes povsem izpraznila.

Saj ni nedelja, da bi vsi nekam odšli, danes je običajen dan, torek, 4. april 2006, na liceju imam peto uro v 2 A razredu. Nenavadno.

Odvrnem pogled z drevesa, stopim po ulici navzdol proti središču mesta, z mislijo na težka vhodna vrata, ki jih danes, razen Biserke in Sonje, ni še nihče odprl, toda ob vsakem koraku je samotna hiša vse manj v mojih mislih.

Spuščam se vse bolj proti mestnemu vrvežu. Še veliko časa imam do pouka, da bi že zdaj vzel avtobus tu spodaj ob nabrežju. Raje se sprehodim do avtobusnega postajališča pod kamnitimi oboki, ki je v središču mesta, pomislim, ne da bi vedel, kdaj sem se zadnjič odpravil v službo peš ali z avtobusom, in ne s svojim avtom, ki sem ga danes pustil na dvorišču.

Zrak je bister in svež in moj korak je nenadoma lahek, kakor da okrog mene ni več misli, ki bi se zapletale vanj ter počasi in nerazločno lezle vame. Kakor da ni tal pod mojimi stopali, na katera bi se misli spustile in mi sledile. Ničesar ne nosim s seboj. Vse, kar potrebujem, leži v moji omarici, ki je v profesorski zbornici, da lahko zdaj svobodno stlačim roke v svoj žep.

Blag veter, ki prihaja z morja, in sonce, ki sveti v moj hrbet, mi za trenutek vzbudita neoprijemljivo radost. Stopam ob kavarnicah in trgovinah. *Mariooo, una birra.* Tako

zgodaj? *Elvira, Elvira! Attenzione, Pardon, Kako pridemo do Godine? Giannina, prendi la borsa, No, non così, Ajde Stevo, nači ćemo neki posao.* Zvok skodelic in kozarcev se zliva in preliva z vzkliki ljudi in v mešanici njihovih besed in jezikov. Še naprej iščem sonce, ki mu visoke mestne hiše občasno zastirajo pot. Žena zapoje v stanovanju, skozi odprto okno jo slišim: *E se domani io non potessi rivedere teee.* Mina, stara pesem, pomislim in prečkam ulico, kjer me na drugi strani znova segreje sonce.

Ljudje hodijo ob meni navzgor in njihovi obrazi se bleščijo v soncu. Oglati so, *buon giorno, signora*, mehki, drobni in čokati. *Bella giornata, vero?* Ja, lep dan. Povečini stari, ker je mladina že v šolskih klopeh. *E il lavoro chi ce lo da?* In delo? Kdo mi ga bo dal? Zamišljeni, tihi, z gnevom in veseljem v očeh, z jezo, s spravljljivimi in prijaznimi čustvi okrog njihovih ustnic, *ti voglio bene*, rad te imam, z upognjenimi hrbti in ponosnimi prsi, *E prova! Prova, dai!* No daj, samo poskusi.

Na pločniku pred seboj opazim svojo senco. Dolga in ozka se zvija med nogami ljudi, ki stopajo po ulici navzgor, vse do križišča, kjer zavijem na ulico, ki pelje proti Velikemu trgu in kjer izgine v jutranjem hladu starih mestnih stavb. *Adijo, mulo. Filip! Filip!*

Ozrem se proti ozki ulici, da vidim, ali ne kličejo resnično mojega starega Filipa iz zavetišča. Ne vidm ga. *Filiip?!* Lahko bi ga povabil na kavo, na slaščico, toliko da nekaj zaužije. Ne vidim ga.

Iz starega mestnega jedra zavijem na prostrani Veliki trg, ki se odpre proti morju, kakor neobvladljiva praznina, ki jo moje oči požirajo, vse dokler je povsem ne pogoltnejo. Zajamem zrak in ga zadržim v sebi. Z naglimi koraki prečkam široko kamnito polje trga. Opazim pse, ki se podijo med redkimi ljudmi, vidim, kako se ljudje ozirajo

proti morju, na robu katerega se dvigujejo zasneženi vrhovi. Zdi se, kakor da so prebili gladino temnega morja in da se bodo vsak čas znova potopili vanjo. Ne zdržim lepote gora in morja ter očarljive praznine, ki se bo vsak trenutek spremenila v resničnost.

Na drugem koncu trga izdihnem zrak, ki sem ga zadržal v sebi, ter zavijem navzgor po Korzu. Sonce mi zdaj sveti naravnost v oči. Ne vidim več obrazov ljudi, le ožarjene oblike njihovih teles vidim, sijaj svetlobe, ki je za njimi. Izogibam se jih. Sklonim obraz, da se obranim sončnih žarkov, toda njihov sijaj kljub temu od nekod pronica vame. Kakor da se svetloba zdaj dotika tudi mojih misli in v njih obudi nemir, ki me pospremi vse do avtobusnega postajališča pod kamnitimi oboki.

3.

Morali bi nam odpustiti, reče v italijanščini stara in suhljata žena, ki drži v rokah dve veliki platneni torbi jabolk in se s hrbtom naslanja na obokani zid ob avtobusnem postajališču.

Ozrem se drugam. Vidim, da je ljudje ne opazijo. Tudi mlada Indijka, s svileno rdečo ruto na glavi, ne pokaže zanimanja za starkine besede.

Dovrebbero perdonarci, morali bi nam odpustiti, reče znova stara žena in zdaj pomislim, da so njene besede morda namenjene meni. Ne pogledam je. To ženo sem že kdaj videl, a se ne morem spomniti ne kje ne kdaj.

Moj pogled za trenutek zastane na črkah, ki so izpisane na kamnitem stebriu. Berem: pokličiči me, ko se spomniš name! 98742156.

Una mela? Bi jabolko? slišim znova glas stare in drobne žene, ki je mladosten in čist.

Ozrem se proti njej. Vidim njeno roko, ki jo steguje proti meni, in v njeni dlani jabolko. So dobra in sočna, reče, midva z možem jih veliko pojeva. Na tržnici jih prodajajo, reče. Z možem jih najprej olupiva in potem jih skuha, dobra so, reče in vidim njeno roko, ki jo še naprej steguje proti meni.

Meni govorite? vprašam. Vam, seveda, reče stara žena, vzemite!

Ne, hvala.

Dajte, no!

Obotavljam se. Ne maram je prizadeti, konec koncev kaj pa je takega, če sprejem jabolko?

Hvala, rečem, vzamem jabolko in se znova ozrem stran. Imate družino? Otroke? vpraša.

Imam, rečem in vidim, kako ljudje, ki stojijo na postajališču okrog mene, s strani opazujejo in poslušajo najin pogovor, ki se tudi meni zdi nenavaden. Edino mlada Indijka gleda povsem drugam.

Kako je ime vaši hčerki? vpraša stara žena.

Pogledam jo. Ona se mi nasmehne.

Biserka, rečem.

Biserka? To ni italijansko ime, reče.

Ne, je slovensko, rečem. O, lepo, *bello bello*, reče stara žena. In kako bi se Biserki reklo v italijanščini? vpraša.

V sebi čutim vse večjo nestrpnost in nelagodje. Pomislim na italijansko različico imena.

Gemma, rečem.

O, *Gemma, che bel nome*, kako lepo ime, reče in zagledam avtobus, ki ravnokar pripelje na postajališče. Še enkrat se ozrem proti njej, da se od nje vsaj s pogledom poslovim. Vidim, kako se mi nasmehne in kako se potem skloni k svojima torbama z jabolki. Njeni lasje so sivi in na tilniku potlačeni, kakor da se že dolgo ne dajo več počesati.

Stopim na avtobus, ki naglo odpelje, čeprav nisem prepričan, ali je pravi. Jabolko spravim v žep svojega suknjiča in z zadnje avtobusne ploščadi se ozrem skozi šipo. Stavbe in ljudje okrog postajališča se naglo oddaljujejo od mojega pogleda. Oprijemam se kovinskega avtobusnega držala in vidim, kako je tudi stara žena vse manjša in drobna ter kako vse bolj tiho zvenijo v meni njene besede: *moralì bi nam odpustiti, moralì bi nam odpustiti*.

Nenavadno, pomislim in iznenada zagledam, kako daleč, ob postajališču, nekaj zavalovi. Obraz približam avtobusni šipi. Ljudje so na cesti, vidim jih, kakor da so vsi stopili na sredino ulice in nekaj pobirajo, sklanjajo se k tlom in nekaj pobirajo, vidim jih. Jaboka, pomislim, ja-

bolka so se zakotalila na cesto, zdaj jih komaj razločim, rdeča, zelena, kakor moje, ki ga imam v žepu.

Izstopil bi.

Avtobus se ustavi pred semaforjem. Lahko bi izkoristil priložnost in zdaj izstopil ter stekel pogledat, zakaj so se starkina jabolka odkotalila čez cesto. Nisem prepričan, ne maram, da bi me ljudje, ki so bili na postajališču, znova videli tam.

Pa vendar: Odprite prosim, odprite vrata, prosim! zakričim proti šoferju čez glave in telesa ljudi, ki so v avtobusu.

Ne morem, ne smem, počakajte na naslednjo postajo! Odprite, moram izstopiti, dvignem še glasneje svoj glas.

Odprite mu! slišim, kako zakliče nekdo pred menoj, ki ga ne vidim v obraz.

No, dajte, dajte, pohitite, reče naposled šofer in istočasno odpre vrata, da se v zadnjem trenutku, preden avtobus odpelje, zmuznem skoznje.

26

27

Tečem, tečem po pločniku nazaj proti postajališču do kamnitih obokov. Tečem in slišim svoje korake, kako udarjajo ob pločnik, izogibam se ljudi, ki mi prihajajo nasproti, vidim svojo senco, ki se znova zvija pred menoj, ko se izogibam ljudi, in slišim, kako v meni znova in vse bolj glasno odzvanjajo besede stare in suhljate žene: *moral bi nam odpustiti, morali bi nam odpustiti.*

Zdaj sem ob njej.

Stara žena leži na tleh. Pod glavo ima zloženo rdečo ruto. Okrog nje, na pločniku in na cesti, jabolka, rdeča in zelena. Nekdo jih še pobira in spravlja znova v njeno torbo. Nekdo reče, da so poklicali rešilca. Stara žena ima na stežaj odprte oči. Mlada Indijka je sklonjena nad njo in drži svojo dlan na njenih prsih. Pomislim, da ji z dlavnjo vsrkava vse, kar je v stari ženi bolečega. Prsti na roki

mlade Indijke se enakomerno pomikajo skupaj s starkinim dihanjem. Turkizno krilo na Indijkinem telesu zaplappola v rahlem sunku vetra in v turkiznem platnu njenega dolgega krila zagledam obraz svoje kolegice Marije S., ki na liceju poučuje angleščino. Vidim jo, kako mi svoj čas kaže fotografijo s svojega potovanja po Indiji in je na njej podoba ponosne in dostojanstvene žene iz Indije, ki v dolgem rumenem krilu išče hrano v smeteh. A nima lepega krila? reče Marija S. takrat, ne da bi pomislila, kaj v resnici počne žena na fotografiji, in potem vzdihne, češ, kako škoda, da tudi sama nima takega krila.

Dajte, reče mlada Indijka, položite tudi vi svoje roke nanjo, tako bo bolečina prej zapustila njeno telo, in se ozre proti meni.

Vidim njene črne oči, ki so široke in globoke. Položim svojo dlan na prsi stare žene, ki znova zašepeta: morali bi nam odpustiti.

Rešilec se ustavi ob pločniku, kjer leži njeno telo. Z mlado Indijko se umakneva in zdi se mi, kakor da nekateri izmed ljudi, ki stojijo okrog naju, pozdravljajo prihod rešilca, zdravnika in bolničarjev z nenavadnim zadovoljstvom, kakor da pomoč, ki je prispela, ne bo samo v uteho stari ženi, temveč tudi njim, ki se bodo tako rešili najine bližine.

Zdravnik stopi do stare žene, preveri na zapestju njen srčni utrip, ji položi roko na čelo, bolničarja se približata z nosili, jih položita na tla med jabolka, ki še ležijo okrog nje, se ji približata in jo dvigneta na nosila. Žena tiho zastoka, toda na njenem licu opazim smehljaj.

Bolničarja jo dvigneta in jo z nosili odneseta k rešilnemu avtu. Stari ženi omahne roka čez rob nosil in na notranji strani njene roke opazim številke, ki so s temno modro barvo natisnjene na njeni koži.